

KERETTÖRVÉNY A RÉGIÓKRÓL

Tervezet

Preambulum

- Tekintettel Románia EU-integrációs folyamatban, valamint a regionális politikában és a közigazgatás decentralizálásában elért eredményeire,
- figyelembe véve az Európai Unió regionális politikáját, valamint az európai régiók pozitív tapasztalatait,
- különös tekintettel a Regionális Önkormányzat Európai Chartájában, valamint az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által elfogadott 1334 (2003) számú, Az autonóm régiók pozitív tapasztalatai mint konfliktusmegoldást segítő ihletforrás Európában címmel elfogadott határozatban foglalt elvekre és előírásokra,
- meggyőződve arról, hogy az általános választások révén megbízott képviselők által kormányzott és érdemi felelősséggel felruházott régiók léte olyan közigazgatást jelent, amely hatékony s egyszersmind közel van a polgárhoz is,
- annak érdekében, hogy az európai integrációs együttműködés regionális vetületeiből Romániát megillető anyagi támogatások gyorsan, optimálisan és ellenőrizhetően elérhetőek legyenek, valamint
- annak érdekében, hogy az európai együttműködési folyamatok keretei között létrejött regionális együttműködési európai intézményekben Románia az őt megillető helyeket betölthesse,

Románia parlamentje az alábbi kerettörvényt alkotja a romániai régiókról.

I. Általános rendelkezések

1. cikkely

A régió fogalma

(1) Jelen törvény értelmében a régió:

– az a törvényes területi-közigazgatási egység, amelyet közvetlenül az állami szint alatt hoznak létre, és választott testületeken keresztül politikai önkormányzattal van felruházva,

– jogállását, identitását, hatalmát és szervezeti struktúráját az alkotmány és jelen törvény garantálja,

– státusa nem változtatható meg anélkül, hogy vele ne konzultáljanak,

– saját önkormányzati törvényt alkothat, amely a legmagasabb szinten részét képezi az állam törvényes rendjének, és legalább szervezetét és hatalmait megállapítja.

(2) A régióknak e Kerettörvény alapján különböző, azonban a demokratikus döntéshozatalt mindenféleképpen biztosító belső intézményi berendezkedésük lehet, összhangban a régió politikai, társadalmi, kulturális és természeti adottságaival.

(3) A régiók biztosítják maguknak a saját adminisztrációt, személyzetet és forrásokat, döntenek saját szimbólumaikról.

2. cikkely

Különleges jogállású régiók

Az ország lakosságának többségétől eltérő, sajátos kultúrával és intézményi hagyományokkal rendelkező regionális közösségek különleges jogállású, a jelenlegi kerettörvénybe foglaltaktól eltérő hatáskörökkel rendelkező régiót a parlament által elfogadott különtörvény és a parlament által megerősített statútum alapján kaphatnak.

3. cikkely

A régiók kialakítása

A régiók létrehozásáról külön törvény rendelkezik, mely a szubszidiaritás, valamint a jelen

törvény életbeléptetését megelőző területi–közigazgatási egységeknek – megyéknek, városoknak, községeknek – a 215/2001- es számú, a helyi közigazgatásról szóló törvényben biztosított szabad társulási joga alapján kialakult együttműködéseit figyelembe véve, szükség esetén a 3/2000-es számú törvényben szabályozott helyi népszavazás intézményének alkalmazásával, a 151/1998-as számú – módosított – törvény alapján létrejött gazdasági-fejlesztési régiók eddigi eredményeire építve állapítja meg a régiók közigazgatási határait.

4. cikkely

A régiók és a megyék

(1) A megyék régiókon belüli közigazgatási körzetek, amelyek a közigazgatás decentralizálását szolgálják. Hatáskörükről, választott szerveikről a helyi hatóságokról szóló 215/2001-es számú – módosított – törvény rendelkezik.

(2) A különleges jogállású régiókban a megyék helyett más, hagyományos elnevezésű körzetek is létezhetnek a különleges jogállásról szóló törvény előírásai szerint.

II. Hatáskörök, jogosítványok

5. cikkely

Állami hatáskörök

Az állam kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) honvédelem;
- b) nemzetbiztonság;
- c) az államháztartás rendjének kialakítása;
- d) vámrendszer;
- e) külügy, kivéve a régiók EU-n belüli kapcsolatrendszerét;
- f) pénzügyek, monetáris politika;

- g) országos parlamenti választások szabályozása és megszervezése;
- h) a közlekedés és a kommunikáció keretszabályozása.

6. cikkely

A régió feladatköre és jogosítványai

(1) A régió az ország alkotmányával, jogrendjével, valamint a jelen törvény rendelkezéseivel összhangban saját törvényeket alkot, illetve kiegészíti az állami törvények előírásait a következő területeken:

- a) területfejlesztés és -rendezés, tájvédelem;
- b) gazdasági fejlesztés;
- c) vízgazdálkodás;
- d) bányajog, bányakitermelés, az altalaj kutatása;
- e) oktatás- és művelődéspolitikai, oktatási és művelődési intézmények fenntartása;
- f) képzés, szakképzés és felnőttképzés;
- g) történelmi emlékhelyek létesítése és fenntartása;
- h) szociálpolitika, jóléti intézmények rendje;
- i) lakáspolitikai;
- j) foglalkoztatáspolitikai;
- k) idegenforgalom;
- l) a régió hivatalai és személyzete;
- m) a köztisztviselők kollektív szerződése a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény tiszteletben tartásával;
- n) a községek területi elhatárolása;
- o) tűzoltás, mentőszolgálat, katasztrófa-elhárítás;
- p) közbiztonság;
- q) regionális szintű közmunkák;
- r) mező- és erdőgazdálkodás;

- s) közutak, közlekedés, helyi kommunikáció;
 - t) vadászat és halászat;
 - u) regionális adópolitika kialakítása, regionális adók kirovása;
 - v) parlamenti és önkormányzati választások lebonyolítása.
- (2) A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával a régió intézményesített konzultációt folytat, és együttműködik a települési – municípiumi, városi, községi – tanácsokkal.
- (3) A régió saját, közigazgatással kapcsolatos feladatai teljesítése érdekében a) költségvetést dolgoz ki és hagy jóvá;
- b) rendelkezik a költségvetési gazdálkodáshoz szükséges pénzügyi jogosítványokkal;
 - c) kezeli a régió köz- és magánvagyonát;
 - d) közszolgáltatásokat hoz létre és koncesszióнал;
 - e) közintézményeket hoz létre és tart fenn;
 - f) társul más bel- vagy külföldi közigazgatási egységgel, a törvények tiszteletben tartásával.
- (4) A régió szervei a régió területén felelnek az emberi és kisebbségi jogok, valamint a Románia által aláírt és ratifikált egyéb nemzetközi szerződések tiszteletben tartásáért.
- (5) A régió területén élő nemzeti közösségeknek, amennyiben számarányuk eléri a 10%-ot, joguk van nyelvük nyilvános használatához a román mellett. A román nyelv mellett hivatalosan használható kisebbségi nyelv alkalmazásáról a régió szervei az alkotmány és a Románia által aláírt nemzetközi szerződések tiszteletben tartása mellett külön jogszabályokat alkotnak.

7. cikkely

Átruházott és megosztott hatáskörök

- (1) Egyes, a kormány kompetenciájába eső feladatok regionális szinten való megvalósítása átruházható a regionális közhatóságokra. A kormány ez esetben a régiókat ellátja a szükséges forrásokkal.
- (2) A régiók gazdasági és földrajzi sajátosságától függően a következő területeken megosztott hatáskörök alakíthatók ki:

- a) környezetvédelem;
- b) közérdekből történő kisajátítás;
- c) út- és vasúthálózatok kialakítása és üzemeltetése.

8. cikkely

A régió statútuma

(1) A régiók eltérő, a regionális közösség politikai, társadalmi és kulturális adottságaitól függő identitása a régiók szervezeti struktúrájában, közintézményei belső rendtartásában és elnevezésében, továbbá a régió szimbólumaiban is megjelenik anélkül, hogy ez érintené a régiók jelen törvényben, valamint más, a parlament által elfogadott törvényekben megszabott hatás és feladatköreit. A sajátos szervezeti struktúráról, a közintézmények elnevezéséről és belső rendjéről, valamint a régió szimbólumairól a régió statútuma mint a regionális tanács által megalkotott jogszabály rendelkezik.

(2) A statútummal szemben a kormány – a régió prefektusa révén – és az államelnök a jelen törvény 16. cikkelye szerinti törvényességi kifogásolási és felülvizsgálati eljárással élhet.

(3) A különleges jogállású, a jelenlegi kerettörvénybe foglaltaktól eltérő hatáskörökkel rendelkező régió statútumát a parlament hagyja jóvá. Az eljárás során a parlament a statútumot nem módosítja, hanem csupán elfogadja, vagy a kifogást jelezve újratárgyalásra visszaküldi a regionális tanácsnak.

III. A régió szervei

9. cikkely

A régió szervei

(1) A régió szervei: a regionális közgyűlés, a regionális bizottság és a régió elnöke. A statútum rendelkezései alapján a régió szervei a hagyományos, történelmileg kialakult elnevezéseiket is viselhetik.

(2) A régió szerveinek működését jelen törvény rendelkezésein kívül a régió statútuma, valamint egyéb saját jogszabályai szabályozzák.

10. cikkely

A regionális közgyűlés

(1) A régió törvényhozói közhatalmát, valamint a más törvények által ráruházott jogosítványokat a négy évre választott regionális közgyűlés gyakorolja. A közgyűlés képviselőinek számát a régió statútuma határozza meg.

(2) A regionális közgyűlés hatásköre:

- a) a jelen törvény 5-7. cikkelyének megfelelő, a régió statútumában a sajátosságoknak megfelelően részletezőbben is felsorolt törvényhozási jogkörök;
- b) a régió székhelyének kijelölése, illetve megváltoztatása;
- c) saját működési rendjének meghatározása;
- d) a regionális bizottság megválasztása;
- e) a régió elnökének megválasztása;
- f) a régió vagyonának kezelése;
- g) regionális közintézmények létesítése és fenntartása;
- h) a régió költségvetésének elfogadása;
- i) a régió szimbólumainak elfogadása;
- j) egyéb, törvények által előírt jogosítványok és hatáskörök.

(3) A regionális közgyűlést az általános és egyenlő választójog alapján, arányos választási rendszerben, közvetlen és titkos szavazással választják meg. A választásokat a helyi választásokról szóló, 70/1991-es – módosított – törvény szabályozza. A választásokat a helyhatósági választásokkal egyszerre, egy időpontra a kormány írja ki. A közgyűlés feloszlata esetén a kormány rendkívüli regionális választásokat ír ki.

(4) A regionális közgyűlés alakuló ülésére a választási eredmények hivatalossá válását követő 15 napon belül kerül sor. Az alakuló ülést a régió prefektusa hívja össze.

(5) A regionális közgyűlés felosztható, ha

- a) sorozatosan, bíróságok által jogerős módon megállapított alkotmány- és törvényellenes határozatokat hoz;
- b) a képviselők száma a határozathozatalhoz szükséges létszám alá csökken;
- c) ha három egymást követő ülésen nincs meg a határozathozatalhoz szükséges létszám, illetve nem hoznak egyetlen határozatot sem.

A felosztatást a prefektus kezdeményezi, s arról a közigazgatási bíróság dönt.

(6) A regionális közgyűlés jogi természetű, normatív határozatokat hoz, amelyek a régió területén törvényerejű normáknak – önkormányzati törvényeknek – számítanak. A közgyűlés saját szerveire és intézményeire vonatkozóan határozatokat bocsát ki, melyek viszont közigazgatási aktusok.

11. cikkely

A regionális bizottság

- (1) A régió végrehajtói közhatalmát a regionális bizottság gyakorolja, melyet a regionális közgyűlés választ meg saját kebeléből, titkos szavazással és abszolút többséggel.
- (2) A regionális bizottság 5–11 tagú, a tagok számát – melynek páratlan számnak kell lennie – a statútum szabja meg.
- (3) A regionális bizottság üléseit a régió elnöke vagy az általa kijelölt ülésvezető elnök vezeti, aki felel a bizottság határozatainak, valamint egyéb ráruházott feladatnak a végrehajtásáért.
- (4) A regionális bizottság összetételét, működési rendjét a statútum szabályozza.
- (5) A regionális bizottság feladatköre:
 - a) a regionális közgyűlés által hozott törvények végrehajtása;
 - b) a régió vagyonának kezelése, a közszolgáltatások és regionális közművek ellenőrzése;
 - c) egyéb, törvények útján a régióra ruházott jogosítványok gyakorlása, igazgatási tevékenységek;
 - d) sürgős esetekben olyan intézkedések foganatosítása, melyek a regionális

közgyűlés hatáskörébe tartoznak.

(6) A regionális bizottság egyes tagjait, valamint a bizottság egészét, az elnök kivételével, a közgyűlés abszolút többségi szavazattal visszahívhatja.

(7) A regionális bizottság határozatokat bocsát ki.

12. cikkely

A régió elnöke

(1) A régió elnökét a regionális közgyűlés saját kebeléből választja meg. Hivatali ideje a közgyűlés mandátumának lejártát követő új közgyűlés megalakulásáig tart.

(2) Az elnök:

a) képviseli a régiót mind bel-, mind külföldön;

b) összehívja a regionális közgyűlést;

c) elnököl a regionális bizottság ülésein;

d) a regionális bizottságon belüli feladatkörök elosztásával irányítja a régió szerveinek működését;

e) részt vesz azokon a kormányüléseken, melyeken a régiót érintő döntéseket hoznak;

f) vezeti a régiót képviselő bizottságot minden olyan tárgyaláson, melyet a régió a kormányzattal folytat a hatáskörök megosztása és a források elosztása, illetve felügyelete érdekében, valamint a különböző érdekkonfliktusok feloldása érdekében;

g) díjakat és kitüntetéseket ad át a régió nevében;

h) ellát egyéb feladatokat a közgyűlés megbízása alapján.

(3) Az elnök hatáskörét rendeletek kibocsátásával gyakorolja.

(4) A régió elnökét, amennyiben nem tesz eleget hivatali kötelezettségeinek, a közgyűlés visszahívhatja. A visszahívást a közgyűlés tagjainak legalább egyharmada kezdeményezi, és a közgyűlés tagjai legalább kétharmadának szavazatával határozza el jogerősen.

IV. A régió és állam

13. cikkely

A régió és a kormány kapcsolata

(1) A kormány a régió mellé prefektust nevez ki. A prefektus hatásköre:

a) a kormány és régió érdekeinek ütközése esetén a kormány részéről kezdeményezi és vezeti az egyeztető tárgyalásokat;

b) véleményezi a régió és az állam közötti kapcsolat alkotmányossága szempontjából a regionális közgyűlés által elfogadott törvények alkotmányosságát, s véleményezését a törvénnyel együtt megküldi az államelnöknek;

c) államelnöki vétó esetén a regionális közgyűlésben képviseli az államelnök törvénnyel vagy annak egyes paragrafusaival szembeni kifogásait;

d) törvényességi kifogás esetén kezdeményezi a regionális bizottság határozatainak vagy a régió elnöke rendeleteinek a közigazgatási bíróságon való felülvizsgálatát;

e) kezdeményezi a regionális közgyűlés felosztatását, amennyiben ennek törvényi feltételei adóttak.

(2) A prefektusnak az (1) bekezdésben megjelöltekén kívül más állam vagy közigazgatási jogosítványai nincsenek.

(3) A régió és a kormány közötti egyeztetés keretéről törvény rendelkezik, az egyeztetést elsősorban a régió elnökének és a prefektusnak a feladatának tekintve.

14. cikkely

A régió és a parlament kapcsolata. A Szolidaritási Tanács.

(1) A regionális közgyűlés a parlament törvényhozói hatáskörébe tartozó törvényjavaslatokat terjeszthet a parlament elé. A törvényhozási kezdeményezést a régió elnöke képviseli és tartja fenn.

(2) A parlament mellett, annak konzultatív szakszerveként a régiók képviselőiből létrejön a Szolidaritási Tanács, amelynek feladatköre:

a) javaslatokat tesz a parlamentnek a régiókkal kapcsolatos törvények rendszerezésére és egybehangolására;

b) terveket fogalmaz meg a regionális fejlődésből adódó különbségek mérséklésére az ország kiegyenlítettbb fejlődése érdekében;

c) fórumként szolgál a kiegyenlítés országos költségvetési vonatkozásainak egyeztetéséhez, a regionális érdeellentétek folyamatos megvitatásához.

(3) A Szolidaritási Tanács megalakulásáról és működéséről a parlament a régiókkal konzultálva külön törvényt alkot.

V. A régió által kibocsátott jogszabályok és rendelkezések felülvizsgálata és közzététele

15. cikkely

A régió által kibocsátott jogszabályok és rendelkezések életbelépése

(1) A regionális közgyűlés által elfogadott törvényerejű normák, az önkormányzati törvények a prefektus közvetítésével az államelnökhöz kerülnek, aki az alkotmányos rendelkezéseknek megfelelően azokat kihirdeti. A regionális közgyűlés törvényerejű jogszabályai az állam és a régió Hivatalos Közlönyében való megjelenésükkor vagy magában a törvényben meghatározott napon lépnek életbe.

(2) A regionális bizottság közigazgatási határozatai a régió Hivatalos Közlönyében való megjelenésükkor vagy magában a határozatban meghatározott napon lépnek életbe.

16. cikkely

A régió által kibocsátott jogszabályok törvényességi felülvizsgálata

(1) A régió által kibocsátott önkormányzati törvények alkotmányosságát az alkotmánybíróság vizsgálhatja felül.

(2) A regionális közgyűlés, valamint a regionális bizottság által kibocsátott közigazgatási

aktusok, valamint az elnök által kiadott rendeletek törvényessége felett a közigazgatási bíróság gyakorol ellenőrzést.

(3) A törvényességi felülvizsgálatra a régió mellé kinevezett prefektus révén kerül sor.

a) A regionális közgyűlés törvényeit a prefektus, véleményezés kíséretében, eljuttatja az államelnökhöz, aki a megszokott felülvizsgálati eljárás keretében, az alkotmány 77. cikkelye szerint kérheti annak felülvizsgálatát;

b) A jelen törvény 13 (1)-es cikkelye alapján az államelnökhöz eljuttatott törvényeket az államelnök egyszeri vétóval, a törvény elfogadását követő 20 napon belül, visszaküldheti a regionális közgyűlésbe felülvizsgálás céljából. A törvénnyel vagy annak egyes paragrafusaival szembeni kifogásokat a prefektus képviseli a regionális közgyűlésben;

c) A regionális közgyűlés, valamint a regionális bizottság közigazgatási határozataival vagy a régió elnöke rendeleteivel szembeni törvényességi kifogások esetén a prefektus kezdeményezi a közigazgatási bíróságon való felülvizsgálatot.

VI. A régió köz- és magánvagyon, pénzügyei

17. cikkely

A régió köz- és magánvagyon

(1) A régió vagyonát ingó és ingatlan javak alkotják, melyek a régió köz vagy magántulajdonában vannak.

(2) A régió közvagyonát olyan vagyontárgyak alkotják, amelyek a törvény szerint és természetüknél vagy rendeltetésüknél fogva regionális közérdeket szolgálnak, illetve regionális kihasználtságúak, a régió területén találhatóak, nem alkotják valamely helyi – községi, városi, municípiumi vagy megyei – önkormányzat tulajdonát, és országos közérdek vagy nemzetvédelmi szempont nem indokolja ezek állami közvagyonba való sorolását.

(3) A régió közvagyonát alkotó javak elidegeníthetetlenek, a tulajdonjog fölöttük elévülhetetlen.

(4) A régió magánvagyonát olyan ingó- és ingatlan vagyontárgyak alkotják, amelyek polgári forgalomból és más, törvények által előírt úton kerültek és kerülnek a régió tulajdonába.

18. cikkely

A régió természeti kincsei

A régió természeti kincsei és erőforrásai – az általai kincsek, az energetikai potenciált jelentő folyó- és termálvizek, ásványvizek –, valamint a vízi és szárazföldi közlekedési utak a régió köztulajdonát alkotják.

19. cikkely

A régió javainak kezelése

A régió köz- és magánjait a regionális bizottság kezeli a vagyonkezeléssel kapcsolatos országos, valamint a regionális közgyűlésben elfogadott törvények rendelkezéseinek megfelelően.

20. cikkely

A régió pénzügyei. A Szolidaritási Alap.

(1) A régióban beszedett adóknak

- a) 60 százaléka a régió költségvetésében marad;
- b) 20 százaléka a központi költségvetés forrásául szolgál;
- c) 20 százaléka az országos szinten létrejövő Szolidaritási Alapba kerül, melynek

célja a régiók egyenlőtlen fejlődésének kiegyensúlyozása.

(2) A Szolidaritási Alap felhasználásáról a Szolidaritási Tanács dönt. A kormány nem vonhat el pénzt a központi költségvetésbe a Szolidaritási Alapból, de kiegészítheti azt.

(3) A kormány közvetlenül pénzalapokat a régióknak csak az 7. cikkelyben megjelölt hatáskörök gyakorlása érdekében juttathat. Minden egyéb esetben a támogatásra csak a Szolidaritási Tanács közreműködésével kerül sor.

(4) A régió pénzügyeit a közpénzügyi törvény szabályozza, melyet a jelen cikkely (1)–(3)

bekezdésének előírásai szerint alkotnak meg.

VII. Átmeneti és záró rendelkezések

21. cikkely

Átmeneti rendelkezések

(1) E törvény a 215/2001-es számú, a helyi közigazgatásról szóló törvény módosításával egyszerre lép hatályba.

(2) Jelen törvény hatálybalépését követően hat hónapon belül életbe lép a régiók kialakításáról szóló, a jelen törvény 3. cikkelye szerint megalkotott törvény

(3) Az első regionális választásokat a helyi választásokról szóló törvény módosítása alapján a kormány írja ki a régiók kialakítását követő 30 napon belül.

(3) A regionális testületek megalakulását követően a gazdasági fejlesztési régiók megszűnnek, a 151/1998-as számú törvény hatályát veszti.

(4) A regionális testületek megalakulását követően a kormány és a régiók választott szervei intézkedési tervben rögzítik a hatáskörök átadásának menetrendjét.

22. cikkely

A régiókról szóló kerettörvény elfogadása és felülvizsgálata

A régiókról szóló kerettörvény a román alkotmány 72. szakasza, (3) bekezdése o. pontjának megfelelően sarkalatos törvény. Megalkotására és felülvizsgálatára az alkotmány 74. szakasza (1) bekezdése szerint kerül sor.